

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**An Evaluation of Bachelor of Education Program in Thai
Faculty of Education, Ramkhamheang University**

สง่า วงศ์ไชย¹, ธนชพร พุ่มachat²,
ชั้นชัย อธิเกียรติ³, ชุตินา ขุนแสง⁴ และสุทธิพงษ์ มากุล⁵
มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3}

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)⁴

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)⁵

**Sa-nga Wongchai¹, Thanachaporn Phumpachat²,
Khanchai Athikait³, Chutima Khunsang⁴ and Suttipong Makul⁵**
Ramkhamheang University^{1,2,3}

Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary Level)⁴

The Demonstration School of Ramkhamhaeng University⁵

Corresponding Author, E-mail: Wongchai41@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง การวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้รูปแบบ CIPPI ตามแนวคิดของ Stufflebeam กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ นักศึกษา ปัจจุบัน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะแผนการดำเนินงานของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งด้านการพัฒนาอาจารย์ และจุดแข็งของหลักสูตร คือ อาจารย์มีคุณวุฒิตรงตามสาขาและมีความรู้ความสามารถ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร การกำหนดอาจารย์ผู้สอนและคุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด

3. ด้านกระบวนการ (Process) มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมของผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านผลผลิต (Product) มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม
5. ด้านผลกระทบ (Impact) ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; ศึกษาศาสตรบัณฑิต; ภาษาไทย

Abstracts

This research study for evaluating the curriculum of the Degree of Bachelor of Education (Thai language), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University aims to 1) evaluate the curriculum of the Degree of Bachelor of Education (Thai language), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, and 2) investigate the means in developing and improving the curriculum of the Degree of Bachelor of Education (Thai language), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. This study was employed by means of CIPPI, proposed by Daniel L. Stufflebeam. The target groups of this study were honorary committees, faculty administrative staff, lecturers, present students, graduates, and graduates' employers. The research instruments were interview and questionnaire. The data were analyzed by employing descriptive statistics (frequency, percentage, means and standard deviation) as well as content analysis. The research findings were as follows:

1. Context. The level of appropriateness was ranked as high, especially extremely high in curriculum implementation plan and lecturer development. The strength of the curriculum was that the lecturers obtained the degrees that met the needs of the curriculum. The lecturers were also expert in this field.

2. Input. The level of appropriateness was ranked as extremely high, especially in contents in the curriculum, lecturer appointments, and student selection.

3. Process. The level of appropriateness was ranked as high, especially in lecturers' behaviors and instructions.

4. Product. The level of appropriateness was ranked as high, especially in moral and ethical characteristics.

5. Impact. The graduates' employers were highly satisfied with graduates' performances.

Keywords: Curriculum Evaluation; Bachelor of Education Program; Thai

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาของไทยกำลังเข้าสู่ยุคที่ 4 (4.0) หรือเรียกว่า การศึกษาไทย 4.0 ซึ่งเป็นยุคที่สังคมไทยจะต้องส่งเสริมการผลิตความคิด ผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ มากขึ้นไม่ได้เป็นเพียงผู้บริหารหรือผู้บริการอย่างเดียว ทักษะการผลิตและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ จึงจำเป็นเพื่อก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง (Sinlarat, 2014: 5) ดังนั้น แนวโน้มการศึกษาไทยในยุค 4.0 จะต้องส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่ก้าวไปสู่ผลผลิตด้วยการประยุกต์ใช้ทักษะศตวรรษที่ 21 จึงจะเป็นการศึกษาในยุค 4.0 อย่างแท้จริง

แนวคิดการจัดการศึกษาไทยในยุค 4.0 มุ่งเน้นให้เยาวชนรุ่นใหม่ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์โดยอาศัยทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs ได้แก่ reading (ทักษะการอ่าน อ่านออก) writing (ทักษะการเขียน เขียนได้) และ arithmetic (ทักษะเลขคณิต คิดเลขเป็น) และ 7Cs ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) และ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills) (Panich, 2012: 18-19) แนวโน้มการจัดการศึกษาของไทยในอนาคตจะต้องเชื่อมโยงแนวคิดการศึกษาไทย 4.0 กับแนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อหล่อหลอมให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความพร้อมทั้งความรู้และทักษะอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ผลผลิตต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพเศรษฐกิจในโลกยุคปัจจุบัน

ทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาของไทยในโลกอนาคตที่กล่าวมาข้างต้น การปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงให้สอดคล้องรับกับนโยบายการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงเป็นความท้าทายของสถาบันการศึกษาลิขิตครูเป็นอย่างยิ่ง การวิเคราะห์กระแสการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาจะช่วยให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนและออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา พ.ศ. 2562 ข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากข้อมูลที่น่าเสนอมานี้ทั้งหมดนี้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงตระหนักถึงความสำคัญของนโยบาย เป้าหมาย และมาตรฐานการผลิตบัณฑิตครูระดับอุดมศึกษา คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2562 เพื่อตัดสินใจหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุง

หลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติและผลิตครูที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการผลิตครูของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย มีจำนวน 93 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้
 - 1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน
 - 1.2 ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 5 คน
 - 1.3 อาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 คน
 - 1.4 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) พุทธศักราช 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2562-2565 จำนวน 32 คน
 - 1.5 นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) พุทธศักราช 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 80 คน
 - 1.6 ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ชุด รายละเอียดมีดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 2) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แผนการดำเนินงานของหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน การกำหนดอาจารย์ผู้สอน บรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน การกำหนดอาจารย์ผู้สอน บรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการบริหารหลักสูตร

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (context) มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน การกำหนดอาจารย์ผู้สอน บรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการบริหารหลักสูตร

ชุดที่ 6 แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้นบัณฑิต เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลผลิต (Product) มีประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผลกระทบ (Impact) มีประเด็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อผู้ใช้นบัณฑิต

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา

ภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ พบว่า แบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ชุดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยปรับแก้ไขและจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Closed-end Question) มีจำนวน 3 ฉบับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) ลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรฯ จากมากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง=3, น้อย = 2, และน้อยที่สุด = 1 ตามลำดับ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์พบว่าแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยปรับแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 เพื่อขออนุญาตกำหนดเวลาโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าและออนไลน์

4.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์ประจำหลักสูตร มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

4.2.1 ขั้นเตรียมการก่อนสัมภาษณ์ จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งให้ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรก่อนสัมภาษณ์ และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์

4.2.2 ขั้นสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์โดยการชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ บันทึกผลการสัมภาษณ์ และขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์เมื่อจบการสัมภาษณ์

4.2.3 ขั้นวิเคราะห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

4.3 สอบถามความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

4.3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิตเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามในรูปแบบ google form

4.3.2 จัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบ google form ให้บัณฑิตในกลุ่มไลน์กลุ่มศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบันส่งในกลุ่มศิษย์ปัจจุบัน ส่วนผู้ใช้บัณฑิตส่งในไลน์กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4.3.3 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายโดยหาความถี่ ร้อยละ

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (Panakul, 2012 : 59) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความเหมาะสมอยู่ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง

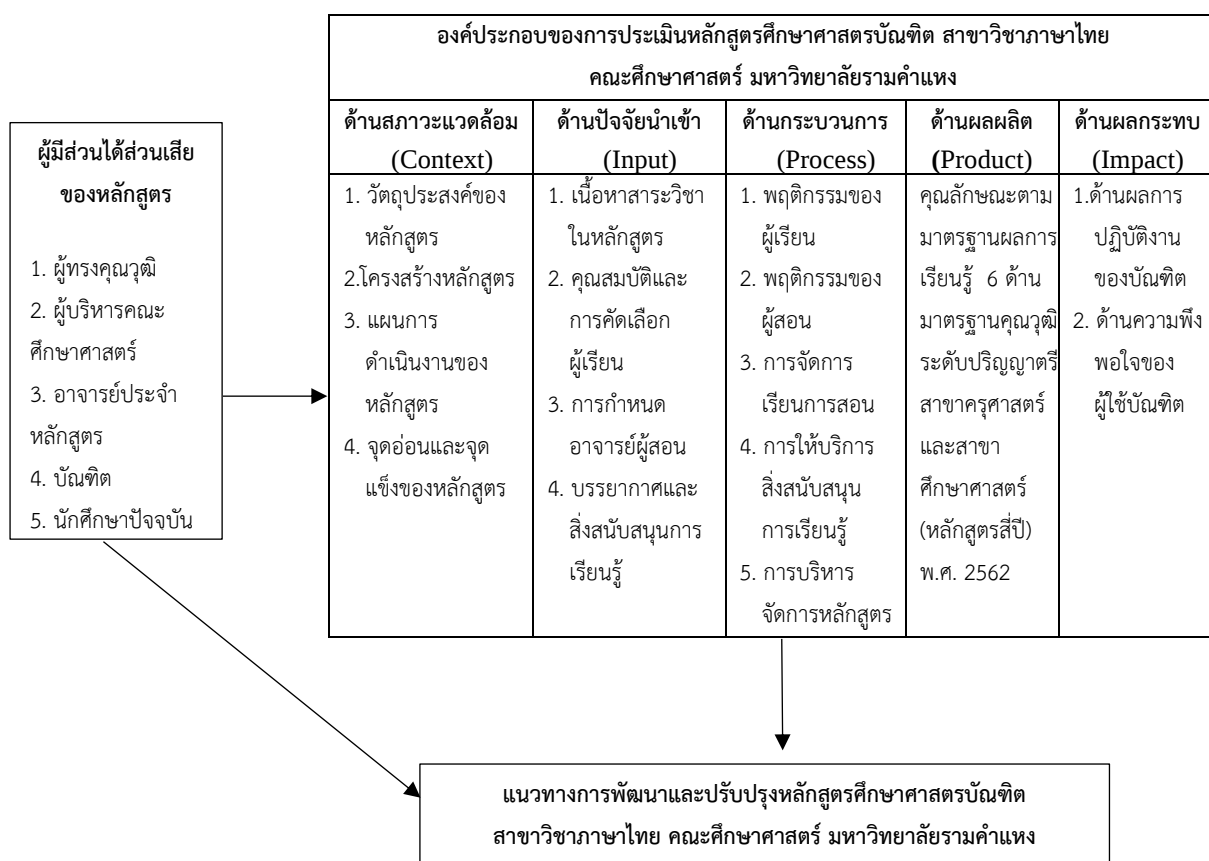
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความเหมาะสมอยู่ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความเหมาะสมอยู่ระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) โดยใช้รูปแบบ CIPPI ตามแนวคิดของ Stufflebeam (2007: 333) เป็นกรอบดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ รายละเอียดแสดงในภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.1 ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) เป็นการประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แผนการดำเนินการของหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของสาขาวิชาหลักสูตรมีดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นตรงกันว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและครอบคลุมกับนโยบายการจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบัน และมีข้อเสนอแนะว่าให้เพิ่มการเชื่อมโยงเนื้อหาในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบแพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า นักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72$, S.D. = 0.43) เช่นเดียวกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.87$, S.D. = 0.21)

1.1.2 โครงสร้างของหลักสูตร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่เสนอว่าอาจจะมีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตไปตามแนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) เสนอแนะว่าควรปรับลดจำนวนหน่วยกิต ในขณะที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.21)

1.1.3 แผนการดำเนินงานของหลักสูตร พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นตรงกันว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการกำหนดและวางแผนการดำเนินการของหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว แต่มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ทดแทนเมื่อมีอาจารย์เกษียณอายุราชการ

1.1.4 จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นตรงกันว่าจุดแข็งของหลักสูตร คือ มีอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตรงตามคุณวุฒิ คอยให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการเรียน และมีความเชี่ยวชาญเหมาะสม ส่วนจุดอ่อนนักศึกษายังขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาจากรายวิชาไปประยุกต์ใช้ในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าจุดแข็งและจุดอ่อนของ

หลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.24) โดยเฉพาะจุดแข็งมี 2 ประเด็นเท่ากับคือ อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติตรงคุณวุฒิ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.34) และอาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.59) ส่วนประเด็นจุดอ่อน คือ สื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์อื่น ๆ ภายในห้องเรียนอยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 0.80) มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงหรือเปลี่ยน สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์อื่น ๆ ภายในห้องเรียนให้อยู่ในสภาพใช้ได้จริง ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นโดย ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.67) ซึ่งประเด็นที่แสดงถึงจุดแข็งคือ อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านวิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.17) ส่วนประเด็นจุดอ่อนคือ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์อื่น ๆ ภายในห้องเรียนอยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.31) และมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับสภาพสื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียนให้สามารถใช้ได้จริง เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินความเหมาะสมเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน การกำหนดอาจารย์ผู้สอน บรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีดังนี้

1.2.1 เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นตรงกันว่า เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่เนื้อหาสาระวิชาใน หลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.35) โดยรายวิชาที่เหมาะสมมากที่สุดมี 4 วิชา ได้แก่ CTH3114 การสอนวิชาเอกภาษาไทย ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.60) CTH2107 หลักสูตรภาษาไทยใน สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.37) CTH3112 การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทย ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.18) และ CTH4119 งานวิจัยสำหรับครูภาษาไทย ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.21) เพราะเป็นประโยชน์การ พัฒนาวิชาชีพครู ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.14) โดยรายวิชาที่เหมาะสมมากที่สุดมี 2 วิชา คือ CTH3114 การสอนวิชาเอก ภาษาไทย และ CTH4119 งานวิจัยสำหรับครูภาษาไทย เพราะทั้งสองวิชานี้สามารถนำไปใช้ในระหว่างฝึก ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และจัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียน

1.2.2 คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นว่า คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะมีกระบวนการคัดเลือกทั้งสอบวัดความรู้ ความเป็นครูและการสอบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องตามประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาตามมาตรฐาน วิชาชีพ พ.ศ. 2561 ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าคุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียนโดยรวมอยู่ระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.64) ขณะที่นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.37) เนื่องจากว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะเป็นตลาดวิชาควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียน ตามความต้องการอย่างเท่าเทียมกัน

1.2.3 การกำหนดอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นว่าการกำหนดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม คือ กำหนดอาจารย์ผู้สอนตามความเชี่ยวชาญและคุณวุฒิที่สำเร็จ และมีการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าการกำหนดอาจารย์ผู้สอนโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38) ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าการกำหนดอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.65) ซึ่งประเด็นที่มีความเห็นอยู่ระดับน้อย คือ อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษาในด้านการเรียน ด้านการปรับตัว และด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.43)

1.2.4 บรรยากาศ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์และอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นตรงกันว่าบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ควรได้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียน เช่น Visualizer, Projector, คอมพิวเตอร์ PC, Wi-Fi เนื่องจากมีสภาพชำรุด จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนสภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนควรมีการจัดหาพัดลม หรือควรเปิดเครื่องปรับอากาศ นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนหรือมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใช้สืบค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ในขณะที่บัณฑิตมีความเห็นว่าบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.56) โดยมี 2 ประเด็นที่มีอยู่ระดับน้อย คือ สื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียน ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.43) และระบบสัญญาณ wifi ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.79) เช่นเดียว กับนักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.33) โดยมี 3 ประเด็นที่เห็นด้วยอยู่ระดับน้อย คือ บรรยากาศและสภาพห้องเรียน ($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.89) สื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียน ($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.43) และสัญญาณ Wi-Fi ($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.61)

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตรมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 พฤติกรรมของผู้เรียน พบว่า นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้เรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.56) ส่วนบัณฑิตมีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้เรียนโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.24)

1.3.2 พฤติกรรมของผู้สอน พบว่า นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้สอนโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.11) ส่วนบัณฑิตมีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้สอนโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.33) โดยมี 2 ประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ผู้สอนมีความสามารถในการ

การถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.67) และผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะสมเป็นครู ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 4.32)

1.3.3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) ส่วนบัณฑิตมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.44)

1.3.4 การให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าการให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.87) ส่วนบัณฑิตมีความเห็นว่าการให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.72)

1.3.4 การบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์มีความเห็นว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย เป็นหลักสูตรมีความเข้มแข็งด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน และคุณภาพของนักศึกษาที่สอบบรรจุเข้ารับราชการได้ทุกปี ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเห็นว่าหลักสูตรมีระบบและกลไกการวางแผนการดำเนินงานของหลักสูตรและการบริหารจัดการ การหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม มีการติดตามการทำงานของหลักสูตรผ่านไลน์ของสาขาวิชาอยู่เสมอ

1.4 ด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นในด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) ด้านความรู้โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.78) ด้านทักษะทางปัญญามีโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.32) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.67) และด้านวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.42)

1.5 ด้านผลกระทบ (Impact) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของบัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.35) ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อบัณฑิตมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.87)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.1 ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร คือ ควรปรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบแพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 2) โครงสร้างของหลักสูตร ควรการปรับลดจำนวนหน่วยกิตไปตามแนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ 3) แผนการดำเนินงานของหลักสูตร ควรมีการวางแผนการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ทดแทนเมื่อมีอาจารย์เกษียณอายุราชการ และ 4) จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร โดยเฉพาะจุดที่ควรพัฒนา คือ ส่งเสริมให้อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการเรียน เน้นการออกแบบรายวิชาให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาจากรายวิชาไปประยุกต์ใช้ในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เสนอแนะการปรับปรุงสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์อื่น ๆ ภายในห้องเรียนให้อยู่ในสภาพใช้ได้จริง

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้ 1) เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร ควรเพิ่มเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 2) คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนตามความต้องการอย่างเท่าเทียมกันภายใต้ระบบการคัดเลือกตามเกณฑ์ครุสภา 3) การกำหนดอาจารย์ผู้สอน ควรกำหนดอาจารย์ผู้สอนตามความเชี่ยวชาญและคุณวุฒิที่สำเร็จ และอาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษาในด้านการเรียน ด้านการปรับตัว และด้านอื่น ๆ 4) บรรยากาศ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 1) ควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียน เช่น Visualizer, Projector, คอมพิวเตอร์, Wi-Fi 2) ควรมีการจัดหาพัดลม หรือควรเปิดเครื่องปรับอากาศ 3) ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน หรือมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใช้สืบค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้ 1) พฤติกรรมของผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหาและเพิ่มเติมความรู้เนื้อหาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 2) พฤติกรรมของผู้สอน ควรส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหรือการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและนำมาถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนเสริมสร้างบุคลิกภาพความเป็นครูเพื่อเป็นตัวอย่างและต้นแบบที่ดี 3) การจัดการเรียนการสอน ควรใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลมาออกแบบการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 4) การให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาปัจจุบันและอาจารย์จัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ในหอสมุดผ่านเว็บไซต์ของหอสมุดกลาง 5) การบริหารจัดการหลักสูตร ควรจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รอบ 5 ปี เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ตลอดการดำเนินการใช้หลักสูตร

2.4 ด้านผลผลิต (Product) มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง คือ ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน เช่น กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ กิจกรรมพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 หรือกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรืออาจจะสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context)

ด้านสภาวะแวดล้อมมี 4 ประเด็นคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แผนการดำเนินงานของหลักสูตร จุดอ่อน/จุดแข็งของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและครอบคลุมกับนโยบายการจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบันจึงทำให้นักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุดเนื่องจากการว่าหลักสูตรมีการวางกำหนดวัตถุประสงค์ตามนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ แนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษา 4.0 และศตวรรษที่ 21 เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในอนาคตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หากมีการการปรับลดจำนวนหน่วยกิตไปตามแนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ จึงทำให้นักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งอาจจะมาจากการแผนการดำเนินงานของหลักสูตรที่มีกระบวนการกำหนดและวางแผนการดำเนินการของหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว ดังที่ Homfung et al. (2016 : 413-414) ที่พบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการวางแผนการดำเนินงานของหลักสูตร/สาขา จึงทำให้ความเห็นโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

ส่วนประเด็นจุดแข็งของหลักสูตร คือ อาจารย์ที่มีคุณสมบัติตรงตามคุณวุฒิ คอยให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการเรียน และมีความเชี่ยวชาญเหมาะสม ส่วนจุดอ่อนยังมีรายวิชาที่นักศึกษานำไปใช้ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานได้จริง สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตรโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากการกำหนดเนื้อหาสาระวิชาจำเป็นจะต้องดำเนินการตามทิศทางการจัดการศึกษาซึ่งในขณะนั้นจะต้องดำเนินการตาม มคอ.1 สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2562 จึงทำให้โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรบางรายวิชาอาจจะมีเนื้อหาไม่ทันสมัย จึงทำให้ความเห็นโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ด้านปัจจัยนำเข้ามี 4 ประเด็นคือ เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร คุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียน การกำหนดอาจารย์ผู้สอน บรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในระหว่างฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และจัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรออกแบบหลักสูตรและกำหนดสาระวิชาในหลักสูตรตามแผนการดำเนินงานของหลักสูตร โดยพิจารณาจากเป้าหมายการจัดการศึกษา คือ มคอ.1 สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2562 จึงทำให้เนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตรครอบคลุมเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และไม่มีภาระซ้ำซ้อนของรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Janpleng and Chookhampaeng (2019 : 7) ที่พบว่า เนื้อหาสาระในหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและไม่เกิดความซ้ำซ้อนของรายวิชา ส่วนคุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากมีกระบวนการคัดเลือกทั้งสอบวัดความรู้ความเป็นครูและการสอบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องตามประกาศครุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพ 4 ปี และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาจึงปรับกระบวนการกำหนดคุณสมบัติและการคัดเลือกผู้เรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนจึงทำให้นักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตมีความเห็นอยู่ระดับมาก รวมถึงประเด็นการกำหนดอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาที่มีประสบการณ์ด้านการสอนจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความรู้ด้านการสอนวิชาภาษาไทย และมีความเชี่ยวชาญด้านการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นอย่างดี ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phoyen et al. (2023 : 282) ที่พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติสอดคล้องกับสาขาวิชาตรงตามที่ สกอ. กำหนดและมีวุฒิที่หลากหลายสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอน อาจารย์ที่ปรึกษาต่อนักศึกษามีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการดูแลนักศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีหลากหลายช่องทาง จึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก

ส่วนบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า สื่อและอุปกรณ์ภายในห้องเรียน เช่น Visualizer, Projector, คอมพิวเตอร์, Wi-Fi มีสภาพชำรุด ทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนสภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนร้อนอบอ้าว ขาดการจัดหาพัดลม รวมทั้งจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนหรือมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใช้สืบค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา เนื่องจากบริบทการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นการเรียนแบบตลาดวิชาที่มีห้องเรียนให้สำหรับนักศึกษาที่เข้ามาเรียน ขณะเดียวกันการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้ปรับรูปแบบปกติเป็นรูปแบบออนไลน์จึงทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานจึงทำให้สภาพห้องเรียน สื่อ อุปกรณ์ภายในห้องเรียนชำรุดเสียหาย ขาดการซ่อมบำรุง และนักศึกษา

ให้ความสนใจกับการเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ เพราะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยตรงจึงทำให้มีความเห็นโดยรวมอยู่ระดับน้อยถึงปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pandee, Kositchaivat and Jantarach (2022 : 424) ที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่ามีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับความพร้อมทางด้านอุปกรณ์เทคโนโลยียังไม่เพียงพอ เช่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ สัญญาณ Wi-Fi รวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จึงทำให้มีความเห็นโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการ (Process)

ด้านกระบวนการ มี 5 ประเด็นคือ พฤติกรรมของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ระดับมากขึ้นไป เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชากระตุ้นให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหาที่จะเรียนล่วงหน้าอยู่เสมอ เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงอาจจะต้องทำงานด้วยเรียนด้วย ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนได้ครบทุกคน จึงแก้ปัญหาโดยการให้อ่านมาก่อนล่วงหน้าเพื่อนักศึกษาจะได้ทบทวนความรู้อยู่เสมอ ส่วนพฤติกรรมของผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ระดับมากขึ้นไป โดยเฉพาะผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะสมเป็นครู เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิและสำเร็จการศึกษาโดยตรง ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองโดยการอบรม และผลิตผลงานทางวิชาการทั้งบทความวิชาการและบทความวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จึงทำให้มีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่รับผิดชอบ เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนก็มีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ระดับมากขึ้นไป เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรมีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปีในระดับอุดมศึกษาและยังมีประสบการณ์ในการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเชิงรุก เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ระดมความคิดเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Homfung et al. (2016 : 416) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของผู้สอนอยู่ระดับมาก ส่วนการให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยที่เปิดบริการในวันเสาร์และอาทิตย์มีเพียงหอสมุดกลางจึงทำให้การให้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูล สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สะดวกและมีจำนวนน้อยไม่พอกับความต้องการของผู้เรียน และการบริการมีกระบวนการซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yamsang (2017 : 100) ที่พบว่า มหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง และการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเห็นว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย เป็นหลักสูตรมีความเข้มแข็งด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีระบบและกลไกการวางแผนการดำเนินงานของหลักสูตรและการบริหารจัดการ การหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม และคุณภาพของนักศึกษาที่สอบบรรจุเข้ารับราชการ

4. ด้านผลผลิต (Product)

ด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาอยู่ระดับมาก คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ และด้านความรู้ อยู่ระดับปานกลาง เนื่องจากอัตลักษณ์ของนักศึกษารามคำแหงเป็นนักศึกษาที่เรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาบางคนทำงานด้วยเรียนไปด้วย บางคนทำงานอย่างเดียว และบางคนเรียนอย่างเดียวจึงทำให้มีความแตกต่างด้านคุณลักษณะเป็นอย่างมาก จึงทำให้นักศึกษาจะต้องบริหารจัดการดำเนินการของตนเองทั้งเรียน ทำงาน และเรื่องส่วนตัวไปพร้อมกันจึงสะท้อนให้เห็นเป็นพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในลักษณะมีจิตอาสา จิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Samranjit et al. (2012 : 75) ที่พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

5. ด้านผลกระทบ (Impact)

ด้านผลกระทบมี 2 ด้าน คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตโดยรวมอยู่ระดับมาก และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรมีการกำหนดรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนไปสู่การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีองค์ความรู้และสามารถบูรณาการในระหว่างฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buranasinvattanukul (2018 : 144) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมของหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎี และปฏิบัติจึงทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป

1.1 เนื่องจากสถานการณ์แพร่กระจายไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงใช้รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน google form หากสถานการณ์คลี่คลายแล้วใช้รูปแบบผสมผสานทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์

1.2 การออกแบบสาระรายวิชาในหลักสูตรจะต้องให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่การนำไปใช้ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

1.3 การเลือกใช้สื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยเฉพาะห้องปฏิบัติการสอนจะต้องมีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมทั้งจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้

1.4 การดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาควรเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนผ่านช่องทางที่หลากหลายและให้ผู้เรียนเข้าถึงได้อย่างสะดวกและทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเพื่อทำให้ทราบข้อมูลอย่างครบวงจรและนำไปพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ

2.2 ควรมีการประเมินหลักสูตรเพื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตในสถาบันการศึกษาผลิตครู เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อจะได้มีแนวทางในการปรับหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Buranasinvattanukul, K. (2018). The Evaluation of Bachelor of Education Program in Thai (5 year), Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University. *Journal of Education, Silpakorn University*. 16 (1), 132-145.
- Homfung et al. (2016). Evaluation of Bachelor of Education Program in Thai, the Faculty of Education, Silpakorn University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 8 (2), 1812-1823.
- Janpleng, J & Chookhampaeng, C . (2019). The Curriculum Evaluation of Bachelor of Arts Program in English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University. *Silpakorn Educational Research Journal* . 11 (1), 382-396.
- Panakul, S. (2012). *Curriculum Evaluation*. Bangkok: Ramkhamhaeng.

- Pandee, M., Kositchaivat, S & Jantarach, V. (2022). An Evaluation of Bachelor of Education Program in English, Faculty of Education, Silpakorn University. *Journal of Education, Silpakorn University*. 19 (2), 415-431.
- Panich, W. (2012). *The way to enhance learning for student in the 21st century*. Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation
- Phoyen, K, et al. (2023). An Evaluation of Bachelor of Arts Program in Psychology Faculty of Education, Silpakorn University. *Silpakorn Educational Research Journal*. 13 (1), 274-289.
- Samranjit et al. (2012). *The Evaluation of Bachelor of Education (5 Years) Faculty of Education, Ramkhamhaeng University*. Bangkok: Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
- Sinlarat, P. (2014). *Sattalak for Leader Teacher*. Bangkok: Collage of Education Science, Dhurakij Pundit University.
- Stufflebeam, D. B. (2007). *Evaluation theory, models and applications*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yamsang, N. (2017). The Evaluation of Master of Education in Mathematics Education Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. *Journal of Research and Development, Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 12 (1), 95-103.